

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

poslancov Mariána Kéryho, Roberta Fica a Vladimíra Faiča k návrhu uznesenia na vyslovenie súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky s Dohodou o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických (tlač 879)

ktorý znie:

„Národná rada Slovenskej republiky

A. schvaľuje

A.1. odloženie rokovania o návrhu na vyslovenie súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky s Dohodou o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických (tlač 879) podľa § 88 ods. 4 zákona o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,

A.2. konzultovanie s verejnosťou o vhodnosti existencie dohody s USA o spolupráci v oblasti obrany, a to s cieľom zapojenia občanov, od ktorých pochádza verejná moc, do tvorby obrannej reality,

B. žiada

B.1. prezidentku Slovenskej republiky

podať návrh na začatie konania o súlade Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických na Ústavný súd Slovenskej republiky podľa článku 125a odseku 2 Ústavy Slovenskej republiky,

B.2. predsedu Národnej rady Slovenskej republiky

predložiť návrh formy, spôsobu a organizácie konzultovania s verejnosťou o vhodnosti existencie dohody s USA o spolupráci v oblasti obrany, podľa bodu A.2. tohto uznesenia, do: 25. februára 2022

B.3. generálneho prokurátora Slovenskej republiky

preveriť zákonnosť Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických.“

Odôvodnenie:

Skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky predkladá pozmeňujúci a doplňujúci návrh k návrhu uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky k návrhu uznesenia na vyslovenie súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky s Dohodou o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických (tlač 879).

Návrh na uzavretie Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických bol na rokovanie vlády predložený so **zásadnými pripomienkami Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky**, a to relevantnými výhradami nasledovného typu:

„Predložené znenie nerešpektuje čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 3 ods. 1 a čl. 7 Ústavy SR, pretože podľa Ústavy SR je Slovenská republika zvrchovaným, demokratickým a právnym štátom, ktorého územie je jednotné a nedeliteľné, v ktorom štátna moc pochádza od občanov a štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“

„Na strane druhej však niet pochyb o tom, že tento návrh Dohody musí byť bezpodmienečne v súlade s ústavnými rámcami a verejným záujmom oboch zmluvných strán Dohody, v danom prípade nielen Spojených štátov amerických (ďalej aj „USA“) ale aj s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) a so záujmami štátu - Slovenskej republiky v rámci európskeho priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, upravených Chartou Európskej únie a Zmluvou o Európskej únii. Návrh bilaterálnej Dohody je zároveň potrebné vnímať aj s perspektívou, že ide o akt spolupráce v oblasti obrany nielen počas jedného volebného obdobia a jednej (aktuálnej) vlády, ale ide o spoluprácu v podstatne širšom časovom období, nakoľko sa týka obdobia najmenej 11-tich rokov (10 rokov počiatkovej platnosti návrhu Dohody, následne plynie 1-ročná výpovedná lehota) s dopadom prierezovo na celú spoločnosť Slovenskej republiky. Obdobie platnosti zmluvy tak „zasiahne“ vládnutie ďalších minimálne troch budúcich vlád Slovenskej republiky.“

„Dohoda má plne rešpektovať Ústavu SR a iné slovenské zákony. Návrh na uzavretie Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických z pohľadu Slovenskej republiky vybočuje z právneho rámca stanoveného „acquis NATO“, nakoľko mimo jeho rámca upravuje rôzne situácie, za ktorých sa navrhuje, aby sa Slovenská republika vzdala oprávnení na výkon svojej suverénnej štátnej moci na vlastnom (zvrchovanom) území. Generálna prokuratúra preto z dôvodu, že návrh Dohody presahuje do práv garantovaných Ústavou SR, k materiálu v medzirezortnom pripomienkovom konaní zaujíma negatívne stanovisko a **navrhuje jeho odmietnutie ako celku**.“

„Niet pochyb o tom, že NATO predstavuje pre Slovenskú republiku najvyššiu medzinárodnú záruku obrany a nástroj naplňania jej bezpečnostných záujmov. Napriek uvedenému, návrh na uzavretie predmetnej Dohody sa javí byť v absolútnom rozpore s bezpečnostnou politikou a bezpečnostnou stratégiou Slovenskej republiky. Návrh na uzavretie predmetnej bilaterálnej Dohody je jednostranný, asymetrický, výrazne zvýhodňujúci americkú stranu. Predkladateľ sa nezaoberá, ani nevysvetľuje, prečo americká strana by podľa návrhu mala mať jednostranné, výrazné výhodnejšie postavenie v neprospech občanov Slovenskej republiky, a to aj výhodnejšie ako s naším najbližším susedom - Českou republikou, ...“

„Predmetný návrh Dohody v jej aktuálnom znení by mohol výrazným spôsobom obmedziť suverenitu Slovenskej republiky, nakoľko návrh Dohody je v kľúčových otázkach partnerstva nevyvážený, vágny a eufemickými vyjadreniami umožňuje zásah do práv chránených Ústavou SR.“

„Predmetom dohody by mala byť presnejšia špecifikácia druhu zbraní, ich typové označenie s dôrazom na to, či ide o konvenčné zbrane, jadrové zbrane a pod., prípadne tiež exaktné vylúčenie vybraných typov vojenského materiálu a zbraní podľa platných medzinárodných zmlúv (napr. chemické, biologické zbrane, kazetové bomby, atď.) ...“

Predkladatelia ani vláda sa nevysporiadala so zásadnými pripomienkami a rozporuplný návrh predložila na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky.

Postup zvolený rezortmi obrany a zahraničných vecí a európskych záležitostí pri dojednaní obsahu dohody, pripomienkovom konaní a schvaľovanom procese ešte viac zvýšil existujúce spoločenské napätie. **Najväčšie obavy vyvoláva obmedzenie suverenity, možnosť umiestnenia jadrových zbraní na území Slovenskej republiky, zriaďovanie vojenských základní a využívanie vojenských letísk.**

Skupina bývalých politikov a iných verejne známych osôb zaslala verejnú výzvu prezidentke Zuzane Čaputovej v ktorej požadujú, aby využila svoju právomoc a predložila Ústavnému súdu SR návrh na posúdenie, či je medzinárodná dohoda o obrannej spolupráci medzi SR s USA v súlade s Ústavou SR. Výzvu podpísali aj bývalý predseda vlády SR Ján Čarnogurský, bývalý minister vnútra Vladimír Palko, bývalá ministerka financií Brigita Schmögnerová, bývalý sudca ústavného súdu Ján Drgonec, atď.

Napríklad podľa vyjadrení známeho ústavného právnik a autora niekoľkých vydání komentára k Ústave Slovenskej republiky Jána Drgonca:

„Tá zmluva nastoľuje viaceré hrozby a vyvoláva ohrozenie Slovenskej republiky.“

„Američania dostávajú z tej zmluvy voľnú možnosť dovážať k nám akúkoľvek zbrojnú technológiu a vyvážať túto od nás.“

„Článok 4 odsek 1 návrhu dohody hovorí o rozmiestňovaní obranných zariadení. V terminológii NATO obranné zariadenie zahŕňa aj rakety krátkeho doletu a raketa stredného doletu.“

„Ja by som dokonca povedal, že zmyslom tej dohody je vytvoriť príležitosť pre rozmiestnenie amerických jadrových zbraní na našom území.“

„Národná rada Slovenskej republiky má právomoc rozhodnúť, že nejaký medzinárodný dohovor má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Lenže v tomto prípade nepôjde o rozhodnutie národnej rady o prednosti medzinárodnej dohody pred zákonmi. Tu národná rada dá súhlas, s tým že prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky budú mať zákony a predpisy USA. Národná rada nemá právomoc rozhodnúť o takejto záležitosti. Čiže môže na to pristúpiť len za predpokladu, že poruší Ústavu Slovenskej republiky, že zneužije právomoc národnej rady, ktorú vymedzuje Ústava Slovenskej republiky. Čiže my sa tu okrem iného rútime priamo do toho, že rozhodnutím vlastného štátneho orgánu porušíme vlastnú ústavu, aby sme poslušne prikývli na to, čo nám dali na schválenie.“

„Celý ten problém by sa mal riešiť tak, že Ústavný súd Slovenskej republiky dostane návrh aby rozhodol, či tá medzinárodná zmluva je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky alebo nie.“

Aj podľa názoru podpredsedu vlády a ministra hospodárstva Richarda Sulíka by obrannú dohodu mal posúdiť ústavný súd.

Proti uzatvoreniu dohody o spolupráci v oblasti obrany sa uskutočnilo viacero protestných zhromaždení.

Primátori stredoslovenských miest nie sú spokojní s odpoveďou rezortu obrany na ich list ohľadom dopadov uzatvorenia dohody na región. Súčasne prebieha zhromažďovanie podpisov pod petíciu v predmetnej veci.

Podľa prieskumu zverejneného deň pred podpisom dohody viac ako polovica opýtaných (54 %) deklaruje, že Slovensko by nemalo uzatvoriť s USA dohodu o spolupráci v obrannej oblasti. Viac ako 64 % obyvateľov by prekážala prítomnosť vojsk USA na území Slovenskej republiky.

Skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky považuje za **plne opodstatnené minimálne odloženie rokovania o návrhu na vyslovenie súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky s Dohodou o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických** (tlač 879).

O tak **závažnej a citlivej otázke by nemali rozhodnúť volení zástupcovia občanov proti vôli nositeľa verejnej moci**. V konkrétnej spoločensko-politickej situácii je v hre **dôvera občanov v systém demokracie**, so všetkými možnými následkami. Navrhuje sa, aby Národná rada Slovenskej republiky **schválila konzultovanie s verejnosťou o vhodnosti existencie dohody s USA o spolupráci v oblasti obrany**, a to s cieľom zapojenia občanov, od ktorých pochádza verejná moc, do tvorby obrannej reality.

V uvedenej súvislosti je opodstatnené odkázať aj na teoretické zdroje ústavného práva:

Marián Giba uvádza:

„Reprezentatívne orgány taktiež nerozhodujú namiesto ľudu, ale sprostredkujú jeho vôľu“. A ďalej odkazuje na Bröstla - v reprezentatívnej demokracii platí prezumpcia, že „ľud je prostredníctvom svojich orgánov sám činný a prostredníctvom nich aj prítomný.“ (Giba, M. a kolektív: Ústavné právo, Bratislava 2019, s. 135)

„Pre potreby interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 Ústavy SR nie je významné ako pestro sa vymenuje pojmom „demokracia“ a aké modely organizácie spoločnosti sa s týmto pojmom spájajú v literatúre radu vedných odborov. V zásade možno rozlíšiť demokraciu ako spôsob kreácie verejnej moci a demokraciu ako spôsob uplatňovania verejnej moci. Zredukovaná „pragmatická demokracia“, ktorá ovládla slovenskú politickú prax a celoštátnu realitu, sa spája s demokraciou ako spôsobom kreácie verejnej moci. Pre demokraciu v tomto význame skutočne stačí, ak sa raz za zákonom vymedzené volebné obdobie uskutočnia voľby, v ktorých si občania zvolia priamo volené orgány verejnej moci a na obdobie medzi voľbami „opustia ihrisko“, ponechajú na politické elity, aby si rozdelili posty v ďalších orgánoch štátu,

či už pomocou dohôd alebo inými metódami, bez ohľadu na mieru a rozsah ich pochybnosti. Ústava SR však položila právny základ pre demokraciu ako spôsob uplatňovania verejnej moci. Bez pochybností to preukazuje ústavná úprava o uplatňovaní priamej demokracie v referende. Politická prax tým, že presadzuje užšiu koncepciu „pragmatickej demokracie“, sa v skutočnosti vzdialila ústave a nastolila stav, ktorý striktné vzaté nie je v súlade s ústavou.“ (Drgonec, J.: Ústava Slovenskej republiky. Komentár, 3. vydanie, Heuréka 2012, 44 - 45)

Téma Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických si vyžiadala zvýšenú účasť na živote slovenskej spoločnosti. V demokratických procesoch existuje **celá škála spôsobov zapojenia verejnosti**. Medzi **formy konzultovania orgánov verejnej moci s verejnosťou patria aj prieskumy verejnej mienky**. Až po referendum podľa článku 93 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky, prostredníctvom ktorého sa verejnosť aktívne zúčastňuje na rozhodovaní o verejnej politike.

Navrhuje sa, aby Národná rada Slovenskej republiky požiadala prezidentku Slovenskej republiky o **podanie návrhu na začatie konania o súlade** Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických na Ústavný súd Slovenskej republiky podľa článku 125a odseku 2 Ústavy Slovenskej republiky. Len niekoľko vyššie vybraných citátov z rozsiahlych zásadných pripomienok Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, obsahuje celý arzenál pochybností, či je návrh dohody v súlade s ústavou.

V uvedenom kontexte verejné vyhlásenie prezidentky, podľa ktorého oslovila širokú škálu odborníkov a

„žiaden rozpor s ústavou sme tam neidentifikovali“,

považujú predkladatelia pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu za **vedomú zradu záujmov Slovenskej republiky a jej občanov**.

Navrhuje sa požiadať predsedu Národnej rady Slovenskej republiky, aby do 25. februára 2022 **predložil návrh formy, spôsobu a organizácie konzultovania s verejnosťou** o vhodnosti existencie dohody s USA o spolupráci v oblasti obrany.

Rovnako sa navrhuje požiadať generálneho prokurátora Slovenskej republiky o **preverenie zákonnosti predmetnej dohody**.

1. MANIĀU KĒŋ
2. ROBERT FIČO
3. Vladimír FAĽĚ

ICS
Robert Fico
Jung